Päiväys
11.11.2026

Diaarinumero
1218/03.04.04.04.19/2025

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

11.11.2026

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **18.11.2026.**

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 11.11.2026 nro 1446/2026, valitus ympäristölupa-asiassa, Rauma.

Valittaja ja luvan hakija

Rauman kaupunki / Rauman Vesi

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **11.11.2026 – 18.12.2026** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa: https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **18.12.2026**.

VAASAN HALLINTO-OIKEUS **PÄÄTÖS** 1446/2026

11.11.2026

Dnro 1218/03.04.04.04.19/2025

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Valittaja ja luvan hakija Rauman kaupunki / Rauman Vesi

Asian aikaisemmat vaiheet

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on päätöksellään 25.2.2008 numero 7/2008/1 myöntänyt Rauman kaupungille / Rauman Vedelle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan Rauman kaupungin Maanpäänniemen jätevedenpuhdistamolle. Lupa on koskenut Rauman kaupungin viemäröintialueen jätevesien käsittelyä ja johtamista metsäteollisuuden yhteispuhdistamolle tai poikkeustilanteissa Maanpäänniemen puhdistamolta suoraan mereen. Lupa on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 25.5.2010 taltionumero 1257, jolla ratkaistiin Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä 27.11.2008 numero 08/0367/1 tehty valitus.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on lausunnollaan 22.6.2023 velvoittanut Rauman kaupunkia / Rauman Vettä jättämään ympäristöluvan muutoshakemuksen aluehallintovirastoon 28.2.2024 mennessä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Maanpäänniemen puhdistamon jäteveden käsittelylle asetetut tavoitearvot tulee tarkistaa ja muuttaa raja-arvoiksi. Lisäksi tulee tarkastella typenpoiston tarvetta ja mahdollisesti puhdistamolla käyttöön otettavaa typenpoiston tekniikkaa sekä puhdistettujen jätevesien hygienisoinnin tarvetta.

Rauman kaupunki / Rauman Vesi on esittänyt ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisessa hakemuksessaan muutosta ympäristölupaan siten, että lupamääräyksen 2 mukaiset fosfori- ja kiintoainepitoisuutta ja -päästöjä koskevat tavoitearvot voidaan muuttaa raja-arvoiksi. Typenpoistovaatimusta ei ole esitetty lisättäväksi ympäristölupaan, koska jaksottaisesti toimivalle puhdistamolle ei hakemuksen mukaan ole olemassa soveltuvaa typenpoistotekniikkaa. Hakemuksen mukaan jäteveden hygienisoinnille poikkeustilanteissa ei ole tarvetta, mutta hakija selvittää yhteispuhdistamon suunnitelluissa poikkeustilanteissa muita hygienisointimenetelmiä natriumhypokloriitin käytön tilalle.

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 18.8.2025 numero 235/2025

Aluehallintovirasto on muuttanut Rauman kaupungin Maanpäänniemen jätevedenpuhdistamon toimintaa koskevaa Länsi-Suomen ympäristölupaviraston myöntämää ympäristölupaa nro 7/2008/1 lisäämällä siihen lupamääräykset 2.1, 2.2, 2.3, 8.1, 17.1, 17.2, 17.3, 19.1, 22 ja 23 sekä muuttamalla lupamääräyksiä 2, 7, 15 ja 17. Muilta osin on noudatettava ympäristölupaa nro 7/2008/1.

Uudet ja muutetut lupamääräykset 2, 2.2, 17, 17.1, 17.2 ja 17.3 kuuluvat seuraavasti:

2. Maanpäänniemen puhdistamolta mekaanis-kemiallisen käsittelyn jälkeen suoraan mereen johdettavan jäteveden käsittelyn tavoitteena on oltava mahdollisimman hyvä käsittelytulos. Puhdistamolla mekaanis-kemiallisesti käsiteltyjen jätevesien on täytettävä 1.1.2026 alkaen seuraavat raja-arvot:

	Jäännöspitoisuus enintään	Päästö mereen enintään
Fosfori	1,8 mg P/l	1,8 kg P/d
Kiintoaine	80 mg/l	80 kg/d

Edellä mainitut raja-arvot lasketaan vuosikeskiarvoina puhdistamolla ja kaikista sen piirissä olevista viemäriverkostoista muualla tapahtuvat ohijuoksutukset ja ylivuodot sekä jäteveden käsittelyä koskevat häiriö- ja poikkeustilanteet mukaan lukien.

Jos viemäriverkoston ylivuotona johdetun jäteveden laadusta ei ole käytettävissä tutkimustuloksia, laskennassa käytetään jakson keskimääräisestä tulokuormasta ohituspäiväkohtaisesti virtaamien suhteessa määritettyjen ohituskuormien keskiarvoa.

Luvanhaltijan on osaltaan huolehdittava siitä, että yhdyskuntajätevesien käsittelyn kokonaistulos (Maanpäänniemen puhdistamon tulos edellä esitetyn laskutavan mukaisesti ja metsäteollisuuden puhdistamon käsittelytulos yhdyskuntajätevesien osalta yhdessä) täyttää BOD_{7ATU}- ja COD_{Cr}-arvojen, fosforin, typen ja kiintoaineen osalta yhdyskuntajätevesiasetuksen (888/2006) käsittelyn vähimmäisvaatimukset.

Tulokset tulee tarkastella Maanpäänniemen puhdistamon raportoinnissa mahdollisimman luotettavasti arvioituna siten, että yhdyskuntajätevesien käsittelyn yhteistulos (Maanpäänniemen puhdistamon tulos ja metsäteollisuuden puhdistamon käsittelytulos yhdyskuntajätevesien osalta yhdessä) on verrattavissa asetuksen vaatimuksiin. Tarkastelu tulee toteuttaa valvontaviranomaisen kanssa sovittavalla tavalla.

Jos raja-arvoja ja yhdyskuntajätevesiasetuksen (888/2006) vaatimuksia ei saavuteta, luvan saajan on seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä

toimitettava ympäristöluvan valvontaviranomaiselle selvitys raja-arvojen ja vähimmäisvaatimusten ylittymisen syistä sekä tavoitearvojen ja vähimmäisvaatimusten saavuttamiseksi tarvittavista toimenpiteistä toteutusaikatauluineen.

2.2 Kun yhteispuhdistamo ei ole käytössä, Maanpäänniemen puhdistamolta mereen johdettavat mekaanis-kemiallisesti käsitellyt jätevedet on hygienisoitava 1.4.–31.10.

Natriumhypokloriitin käyttö hygienisoinnissa on lopetettava 31.12.2026 mennessä. Luvanhaltijan on toimitettava lupaviranomaiselle selvitys natriumhypokloriitin käytön korvaavasta hygienisointimenetelmästä ja sen mahdollisista vaikutuksista merialueen vedenlaatuun ja eliöihin 31.3.2026 mennessä.

Korvaavan hygienisointimenetelmän suunnittelussa tulee ottaa tavoitteeksi, että hygienisointiprosessin käsittelyteho täyttää hygienisointiaikana seuraavat vaatimukset:

	Vähimmäisteho, %
Suolistoperäiset enterokokit	90
E. coli	90

1.1.2027 alkaen kaikki Maanpäänniemen puhdistamolta mereen johdettavat mekaanis-kemiallisesti käsitellyt jätevedet on hygienisoitava 1.4.–31.10.

17. Toiminnan käyttö- ja päästötarkkailu, viemäriverkostoon johdettavien teollisuusjätevesien tarkkailu mukaan lukien, on toteutettava hakemuksessa esitetyllä, hakijan ja metsäteollisuuden jätevesien yhteiskäsittelyä koskevan sopimuksen ja tämän luvan lupamääräysten edellyttämässä määrin tarkistetulla tavalla.

Puhdistamolle tulevan jäteveden näytteet on otettava siten ja sellaisesta kohdasta, että ne antavat mahdollisimman oikean kuvan puhdistamolle tulevasta kuormituksesta teollisuusjätevedet sekä sakokaivo- ja mahdolliset muut lietteet ja jätevedet mukaan lukien.

Puhdistamolta mekaanis-kemiallisen käsittelyn jälkeen suoraan mereen johdettavasta jätevedestä on otettava yksi kokoomanäyte jokaisena vuorokautena, jolloin mekaanis-kemiallinen käsittely on käytössä. Yli viikon mittaisten yhtäjaksoisten käsittelyjaksojen yhteydessä kokoomanäyte voidaan ottaa harvemmin, mutta kuitenkin vähintään kaksi kertaa viikossa. Näytteistä on analysoitava myös suolistoperäiset enterokokit ja *E. coli* -bakteerit.

Maanpäänniemen puhdistamolta mereen johdettavasta vedestä on määritettävä vähintään kerran vuodessa ne viimeisimpään vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden selvitykseen perustuvat asetuksen liitteen 1 kohdan

• A) aineet, joita on havaittu puhdistamolta lähtevässä vedessä
• C2) aineet, joiden havaittu pitoisuus puhdistamolta lähtevässä vedessä on ylittänyt määritysrajan

• D) aineet, joiden havaittu pitoisuus puhdistamolta lähtevässä vedessä on sellainen, että siitä voi purkualueella aiheutua ympäristönlaatunormin ylitys.

Jos saman vuoden aikana on tilanteita, joissa jätevettä johdetaan mekaanis-kemialliseen käsittelyyn vain osittain ja tilanteita, joissa yhteispuhdistamo ei ole ollenkaan käytössä, näytteet on otettava ja aineet määritettävä molempia käyttötapoja edustavissa tilanteissa.

17.1 Vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) liitteen 1 kohdissa C2 ja D mainittujen aineiden sekä lääkeaineiden ja mikromuovien esiintyminen puhdistamolle ja puhdistamolta mereen johdettavassa jätevedessä on selvitettävä 31.12.2027 mennessä määrittämällä kyseessä olevien aineiden pitoisuuksia yhden vuoden pituisen jakson ajan. Aineet on määritettävä vähintään kaksi kertaa vuoden aikana sekä puhdistamolle että mereen johdettavasta vedestä.

Jos saman vuoden aikana on tilanteita, joissa jätevettä johdetaan mekaanis-kemialliseen käsittelyyn vain osittain ja tilanteita, joissa yhteispuhdistamo ei ole ollenkaan käytössä, näytteet on otettava ja aineet määritettävä molempia käyttötapoja edustavissa tilanteissa.

Selvityksen tuloksista on laadittava raportti, joka sisältää perustellun esityksen päästötarkkailun muuttamistarpeesta. Raportti on toimitettava valvontaviranomaiselle kahden kuukauden kuluttua selvitykseen kuuluvan jakson loppumisesta.

Jos tulosten perusteella mereen johdettavassa vedessä esiintyy asetuksen (1022/2006) liitteen 1 kohdassa A tarkoitettuja aineita tai jos lähtevässä jätevedessä on asetuksen tarkoittamia aineita pitoisuuksina, jotka voivat johtaa ympäristönlaatunormien ylityksiin purkuvesistössä, luvanhaltijan on toimitettava raportti myös lupaviranomaiselle. Raporttiin on tällöin sisällytettävä esitys päästöraja-arvoiksi ja siinä on esitettävä arvio siitä, mistä vaaralliset ja haitalliset aineet ovat peräisin sekä esitys, miten kyseessä olevien aineiden pääsy lähtevään jäteveteen estetään tai pitoisuuksia vähennetään. Lisäksi luvanhaltija voi raportissa tarvittaessa osoittaa, että vaarallisen aineen pitoisuus ei aiheuta pintaveden pilaantumisen vaaraa tai haittaa vesihuoltolaitoksen toiminnalle.

Edellä mainittu selvitys vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisen aineiden sekä lääkeaineiden ja mikromuovien esiintymisestä puhdistamolta mereen johdettavassa jätevedessä on uusittava vähintään kerran viidessä vuodessa sekä aina toiminnan olennaisten muutosten yhteydessä.

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden selvitystä koskeva suunnitelma on esitettävä valvontaviranomaiselle kaksi kuukautta ennen selvitykseen kuuluvien näytteenottojen aloittamista. Suunnitelmassa on esitettävä selvitykseen sisällytettävät aineet perusteluineen, käytettävät analyysimenetelmät sekä niiden tarkkuus ja luotettavuus. Suunnitelmassa on tarkasteltava myös lääkeaineiden ja mikromuovien selvittämistarve.

17.2 Näytteiden käsittelyssä ja analysoinnissa sekä tulosten raportoinnissa tulee noudattaa ympäristöhallinnon ajantasaisia laatusuosituksia ja vaatimuksia. Näytteiden analysoinnissa tulee huomioida tarkoituksenmukaiset määritysrajat sekä rekistereihin vietävän tiedolle asetetut vaatimukset ja laatusuositukset.

Näytteenotot, mittaukset, analyysit ja kalibroinnit tulee tehdä standardimenetelmien (CEN, ISO tai SFS) tai muun, tarkkailusuunnitelmassa erikseen kuvatun ja valvontaviranomaisen tarkistaman menetelmän mukaisesti.

17.3 Tarkistettu käyttö- ja päästötarkkailuohjelma on toimitettava valvontaviranomaiselle ja Rauman kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamisesta.

Käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelma on pidettävä ajan tasalla. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa tarkentaa tai muuttaa käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelmaa, jos se luotettavan tuloksen saamiseksi, puhdistamon käytön ohjaamiseksi tai viemärilaitostoiminnan kehittämiseksi on tarpeen eivätkä muutokset heikennä tarkkailun kattavuutta, tulosten luotettavuutta tai aiheuta kohtuuttomia lisäkustannuksia.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Rauman kaupungin / Rauman Veden on katsottava vaatineen, että aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksiä 2, 2.2, 17 ja 17.1 muutetaan seuraavasti.

Lupamääräyksen 2 mukaiseksi fosforin jäännöspitoisuuden raja-arvoksi tulee asettaa 2 mg P/l, kun fosforipäästö mereen on vuosikeskiarvona alle 0,5 kg/d. Kiintoaineen jäännöspitoisuuden raja-arvoksi tulee asettaa 100 mg/l, kun kiintoainepäästö mereen on vuosikeskiarvona alle 20 kg/d. Ylivuotona johdetun jäteveden laadun laskennassa tulee voida ohituspäiväkohtaisten tutkimustulosten puuttuessa käyttää puhdistamolle tulevan jäteveden vuosikeskiarvojen pitoisuuksia.

Lupamääräyksen 2.2 mukaisen natriumhypokloriitin käytön korvaavaa hygienisointimenetelmää ja sen mahdollisia vaikutuksia koskevan selvityksen määräaikaa tulee pidentää vuoden 2026 loppuun saakka. Laitoksen toimintaperiaatteeseen soveltuva hygienisointimenetelmä tulee selvittää ja hyväksyttää valvontaviranomaisella vuoden 2026 aikana. Ennen korvaavan hygienisointimenetelmän käyttöönottoa menetelmän tarkempi käyttötapa ja käyttöajankohdat on sovittava valvontaviranomaisen kanssa.

Lupamääräystä 17 on muutettava seuraavasti:

Puhdistamolta mekaanis-kemiallisen käsittelyn jälkeen suoraan mereen johdettavan jäteveden näytteet on otettava siten ja sellaisesta kohdasta, että ne

ovat edustavia ja antavat mahdollisimman oikean kuvan mereen menevästä kuormituksesta.

Jätevesistä tulee kerätä vähintään yhdet kokoomanäytteet jokaisella kerralla, kun jätevettä ohjataan mereen. Yli viikon mittaisten yhtäjaksoisten käsittelyjaksojen yhteydessä kokoomanäyte tulee kerätä vähintään viikon välein.

Mereen johdettavasta jätevedestä tulee analysoida myös suolistoperäiset enterokokit ja *E. coli* -bakteerit silloin, kun hygienisointi on käytössä ja edustavan näytteen saaminen ja analysointi on mahdollista.

Maanpäänniemen puhdistamolta mereen johdettavasta vedestä on määritettävä vähintään kerran vuodessa ne viimeisimpään vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden (HAVA) selvitykseen perustuvat asetuksen liitteen 1 kohdan A) aineet, joita on havaittu puhdistamolta lähtevässä vedessä, C2) aineet, joiden havaittu pitoisuus puhdistamolta lähtevässä vedessä on ylittänyt määritysrajan, D) aineet, joiden havaittu pitoisuus puhdistamolta lähtevässä vedessä on sellainen, että siitä voi purkualueella aiheutua ympäristönlaatunormin ylitys.

Jos saman vuoden aikana on tilanteita, joissa jätevettä johdetaan mekaanis-kemialliseen käsittelyyn vain osittain, ja tilanteita, joissa yhteispuhdistamo ei ole ollenkaan käytössä, HAVA-näytteet on otettava ja aineet määritettävä molempia käyttötapoja edustavissa tilanteissa.

Jos puhdistamon käyttöaste on ollut vuoden aikana niin vähäinen, että edustavia näytteitä on ollut mahdoton saada, HAVA-näytteenotto siirtyy seuraavalle vuodelle.

Edustavan näytteen saamisen edellytyksenä on, että virtaama on riittävän suuri ja näytteenotin pystyy ottamaan siitä näytteen. Edustava vuorokauden kokoomanäyte vaatii vähintään noin 1 000 m^3/d ja HAVA-näytteiden kyseessä ollessa noin 3 000 m^3/d ennustettavissa olleen ja toteutuneen virtaaman noin viikon ajalta.

Lupamääräystä 17.1 on muutettava siten, että selvitys vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisen aineiden sekä lääkeaineiden ja mikromuovien esiintymisestä puhdistamolta mereen johdettavassa jätevedessä on uusittava viiden vuoden välein edustavan näytteenoton toteutuessa sekä aina toiminnan olennaisten muutosten yhteydessä. Jos puhdistamon käyttöaste on ollut vuoden aikana niin vähäinen, että edustavia näytteitä on ollut mahdoton saada, näytteenotto siirtyy seuraavalle vuodelle. Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden selvitystä koskeva suunnitelma on esitettävä valvontaviranomaiselle kaksi kuukautta ennen seuraavaa tiedossa olevaa yhteispuhdistamon seisakkia tai muuta ennakoitavaa tilannetta, jolloin suunnitelmassa esitetty näytteenotto aiotaan toteuttaa.

Perustelut

Valituksenalaisessa päätöksessä ja lupamääräyksiä annettaessa ei ole täysin huomioitu Maanpäänniemen puhdistamon toimintaperiaatetta. Päätöksessä edellytetään toteuttamaan toimenpiteitä ja selvityksiä eri ajankohtiin mennessä, mutta on jätetty huomiotta, että laitos ei välttämättä ole toiminnassa koko vuoden aikana.

Maanpäänniemen puhdistamo on käytössä vain ajoittain, välillä hyvin harvoin ja lyhyitä aikoja sääolosuhteiden seurauksena. Puhdistamon käyttöaste vaihtelee paljon vuosien välillä. Voi olla kokonainen vuosi, että Maanpäänniemen puhdistamolla ei ole toimintaa.

Rauman kaupungin jätevesistä suurin osa (96–100 %) käsitellään metsäteollisuuden yhteispuhdistamolla, joka on erillinen laitos ja jolla on oma ympäristölupa. Maanpäänniemen puhdistamolla käsiteltävä jätevesimäärä muotoutuu pääasiassa yhteispuhdistamon seisakeista sekä sateiden ja keväisin sulamisvesien aiheuttamista virtaamahuipuista.

Maanpäänniemen puhdistamolla on käsitelty vuosittain vain 0–4 % kaikista kaupungin jätevesistä. Yhteispuhdistamon seisakit ovat yleensä aina etukäteen tiedossa, joten niihin pystytään varautumaan. Sateiden ja sulamisvesien määrän ennustaminen ja niihin varautuminen on huomattavasti haastavampaa. Vuosien välinen vaihtelu jätevesivirtaamien suhteen on suurta.

Virtaamatietoja on perusteltua tarkastella pidemmältä kuin viiden vuoden aikaväliltä, jota valituksenalaisessa päätöksessä on käytetty. Sopiva tarkasteluaikaväli olisi esimerkiksi vuodet 2014–2024.

Maanpäänniemen puhdistamon ja näytteenottimien käynnistys tapahtuu automatisoidusti silloin, kun virtaamat kasvavat niin suureksi, ettei kaikkea jätevettä pystytä pumppaamaan yhteispuhdistamolle. Sääolosuhteista johtuvien virtaamien vaikea ennustettavuus aiheuttaa haasteita myös näytteenkeräykselle. Sopivan keräysvälin arviointiin vaikuttaa lähinnä voimassa oleva sääennuste ja mahdolliset muut tiedossa olevat virtaamaan vaikuttavat tekijät. Jos virtaama on näytteenottohetkellä erittäin pieni, näytteenotin ei pysty ottamaan siitä näytettä, mitä ei ole huomioitu lupamääräyksiä annettaessa.

Lupamääräyksissä, jotka koskevat suunnitelmien esittämistä lupa- tai valvontaviranomaiselle tai raportointia sekä näytteenottoa, on huomioitava paremmin laitoksen toiminta-ajat, jotka eivät ole ennakoitavissa.

Yhteispuhdistamon etukäteen suunniteltu seisakki on ainoa etukäteen ennakoitavissa oleva tilanne, jolloin Maanpäänniemen puhdistamolle johdetaan jätevesiä pidempään. Muutoin puhdistamon toiminta on pitkälti riippuvainen ennakoimattomista sääolosuhteista, minkä vuoksi valittajan vaatimukset kohdistuvat osin lupamääräyksissä annettuihin määräaikoihin.

Päätöksestä ei käy ilmi, mitä tarkoitetaan edustavalla näytteellä. Jotta suunnitelmallinen edustava näytteenotto on toteutettavissa ja näytteenotto kuvastaa laajemmin laitoksen tilannetta eikä hetkellistä tilannetta, edustavan näytteen määritelmää on tarkennettava päätöksessä.

Lupamääräyksen 2 mukaisia fosforin ja kiintoaineen jäännöspitoisuuksia (mg/l) tulisi arvioida puhdistamon aiemman ympäristöluvan arvojen mukaisesti, jos päästö mereen on vuosikeskiarvona laskettuna fosforin osalta alle 0,5 kg/d ja kiintoaineen osalta alle 20 kg/d.

Raja-arvojen pitoisuusrajat (mg/l) ovat kohtuuttoman tiukat sellaisina vuosina, kun kokonaiskuormitus (kg/d) on vähäinen. Parhaimmillaan puhdistamo on tarpeen käynnistää vain 0–3 kertaa vuoden aikana. Käyntiaika voi olla myös hyvin lyhyt, esimerkiksi muutamia tunteja. Puhdistamon käynnistyksestä voi kestää 1–2 vuorokautta, jotta puhdistusprosessi kemikaalisyöttöineen saadaan optimoitua tilanteeseen sopivaksi ja puhdistustulos mahdollisimman hyväksi.

Viemäriverkostojen ylivuotojen laadusta ei välttämättä ole käytettävissä tutkimustuloksia ylivuotojen ennakoimattomuuden ja lyhytkestoisuuden vuoksi.

Lupamääräyksen 2.2 mukaisia määräaikoja ei voida noudattaa, ennen kuin hygienisointimenetelmä on valittu ja hyväksytetty valvontaviranomaisella. Hakija selvittää mahdollisten hygienisointimenetelmävaihtoehtojen soveltuvuutta Maanpäänniemen jätevesilaitokselle prosessitekniset ominaisuudet ja tilat huomioiden. Soveltuvuudet selvitetään ja hyväksytetään valvontaviranomaisella vuoden 2026 aikana. Investointipäätöstä on perusteltua esittää vuonna 2027, ja mahdollinen hankinta ja käyttöönotto olisi vuonna 2028. Valitun hygienisointimenetelmän tarkempi käyttötapa sovitaan erikseen valvontaviranomaisen kanssa.

Lupamääräystä 17 tulee muuttaa, koska mereen johdettavan jäteveden virtaama vaihtelee suuresti. Virtaama voi olla hyvin pieni (alle 1 000 m^3/vrk) ja virtaaman suuruuden ennustaminen on usein haastavaa. Tämä aiheuttaa haasteita näytteenkeräilyn onnistumiselle. Mereen johdettavasta jätevedestä on mahdotonta saada edustavaa näytettä jokaisena vuorokautena, kun mekaanis-kemiallinen käsittely on käytössä. Bakteerinäytteenottoon ja -analysointiin vaikuttaa jatkossa jäteveden virtaaman vaihtelun aiheuttamien haasteiden lisäksi käytettävä hygienisointimenetelmä, jota ei ole vielä päätetty. Tulevan hygienisointimenetelmän hygienisointitapa, mahdollinen kemikaalinannostelu, kontaktiaika ja reaktion kestoaika vaikuttavat bakteerinäytteenoton ja -analysoinnin suunnitteluun ja toteutukseen. Näitä voidaan suunnitella vasta, kun hygienisointimenetelmä on tiedossa. Bakteerien analysointi on mahdollista vain arkipäivisin, kun laboratorio on käytössä. Maanpäänniemen puhdistamolla käsitelty ja mereen johdettu vuosittainen jätevesimäärä on vaihdellut 70–203 156 m^3 ja niiden päivien lukumäärä, jolloin Maanpäänniemen puhdistamo on ollut käytössä, on vaihdellut 2–69 vrk/v.

HAVA-aineiden näytteenotto vaatii erityisjärjestelyjä etukäteen. Tämä ei ole ongelma yhteispuhdistamon suunniteltujen seisakkien aikaan, jolloin

ajankohta ja virtaaman suuruusluokka ovat tiedossa. Muina aikoina näytteenoton merkittävänä haasteena on, että sääoloista johtuvan virtaaman määrä ei ole ennustettavissa. Käytännössä HAVA-aineiden näytteenoton onnistuminen siten, että saadaan edustava näyte, vaatii vähintään noin 3 000 m^3/vrk ennustettavissa olleen ja toteutuneen virtaaman noin viikon ajan. Näitä tilanteita on käytännössä harvoin.

Lupamääräyksessä 17.1 vaaditut selvitykset ovat kohtuuttomia, koska niiden toimittaminen on riippuvaista laitoksen toiminta-ajoista, jotka eivät ole säännöllisiä ja jatkuvia. Lupamääräyksessä edellytetään, että näytteenottosuunnitelma vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista, lääkeaineista ja mikromuoveista tulee esittää kaksi kuukautta ennen näytteenottoa. Tämä on mahdotonta toteuttaa, koska laitoksen toiminta on riippuvainen sääolosuhteiden aiheuttamasta tulevasta virtaamasta, jota on mahdoton tietää kaksi kuukautta etukäteen. Ainoastaan etukäteen suunniteltu yhteispuhdistamon seisakki mahdollistaa suunnitelman toimittamisen kaksi kuukautta ennen näytteenottoa.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Rauman kaupungin verkkosivuilla.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja kalatalousviranomaiselle, Rauman kaupungille sekä Rauman kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Lupa- ja valvontavirasto (lupaviranomainen 1.1.2026 alkaen) on antanut lausunnon, jossa se on muun ohella todennut seuraavaa:

Hakemuksen käsittelyn yhteydessä tarkastellulla ajanjaksolla laitoksen käyttötarve on ollut huomattava. Pitkien toimintajaksojen yhteydessä päästöt merialueelle voivat olla merkittäviä, minkä vuoksi päätöksessä on katsottu, että lupamääräyksen 2 mukaiset raja-arvot ovat tarpeellisia pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi. Lyhyillä käyttöjaksoilla päästön kokonaismäärä jää kuitenkin pidempää käyttöaikaa merkittävästi alhaisemmaksi, eikä lupamääräykseen 2 vaaditusta muutoksesta seuraa sellaista pilaantumisen vaaraa, että muutos ei olisi hyväksyttävissä. Valituksessa lupamääräykseen 2 vaaditut muutokset asetettuihin raja-arvoihin ovat siten perusteltuja.

Puhdistamon kokonaistuloksen laskenta tulee tehdä mahdollisimman tarkasti todellista tilannetta kuvaavien näytteiden perusteella. Koska puhdistamolle tulee myös teollisuusjätevesiä, puhdistamon kuormitus ei välttämättä ole samanlaista kaikkina aikoina. Valituksessa esitetyn perusteella yhteispuhdistamoa käytettäessä tulevan veden laatua ei ilmeisesti kuitenkaan Maanpäänniemen laitoksella seurata, vaan yhteispuhdistamon puhdistustulosta

arvioidaan pelkästään yhteiskäsittelyyn johdettavan jäteveden laadun perusteella. Toiminnanharjoittajan tulisi kuitenkin olla tietoinen myös laitokselle johdettavan veden laadusta, jotta kokonaispuhdistustulos pystyttäisiin arvioimaan kaikissa käyttötapauksissa.

Hygienisointia koskevan lupamääräyksen 2.2 osalta päätöksen tehnyt viranomainen selventää, että laitoksella käytetyllä hygienisointimenetelmällä eli natriumhypokloriitilla on selviä haitalliseksi todettuja ympäristövaikutuksia, jotka todennäköisesti korostuvat, kun menetelmää käytetään hygienisoimaan laadullisesti vain mekaanis-kemiallisesti käsiteltyä jätevettä. Tästä syystä korvaavaa menetelmää on edellytetty selvittämään nopeasti (31.3.2026 mennessä), jotta uusi menetelmä saataisiin myös käyttöön mahdollisimman nopeasti. Viime vuosina puhdistamoa on käytetty jätevesien mekaaniseen ja kemialliseen käsittelyyn useampia pidempiä jaksoja, jolloin ympäristölle mahdollisesti aiheutuva haitta on lyhyitä käyttöjaksoja merkittävämpi. Tulevasta käyttötarpeesta ei ole varmuutta etukäteen. Ottaen huomioon nykyisen hygienisointimenetelmän haitat vesiympäristölle valituksessa esitetty aikataulu on hyvin väljä etenkin tapauksessa, jossa laitosta käytetään pidempiä jaksoja ja käsitellyt vesimäärät ovat vähäistä suurempia.

Lupamääräykseen 17 vaadittujen muutosten osalta valituksessa on todettu, että puhdistamon käyttötarkoitus on käsitellä jätevesiä suurten virtaamien aikaan sekä tilanteissa, joissa yhteispuhdistamon käyttö on estynyt. Korkeiden virtaamien tilanteessa tulevan jäteveden laatu voi muuttua nopeasti, mikä voi vaikuttaa puhdistamolla saavutettavaan tulokseen. Myös nopea prosessin käynnistäminen ja optimointi vaikuttaa puhdistamolta mereen johdettavan käsitellyn jäteveden laatuun. Yksittäinen näyte ei välttämättä kuvaa käsitellyn jäteveden laatua luotettavasti, minkä vuoksi päätöksessä on edellytetty käsitellyn jäteveden tarkempaa seurantaa päästöjen määrittämiseksi mahdollisimman luotettavalla tavalla.

Jäteveden hygieenistä laatua on seurattava lupamääräyksen 17 mukaan aina, kun mereen johdetaan jätevesiä, eikä ainoastaan hygienisoinnin ollessa käytössä. Hygienisoinnin aikana otettavien bakteerinäytteiden tulosten perusteella voidaan varmistua menetelmän toimivuudesta. Bakteerinäytteet voidaan ottaa mereen johdettavasta jätevedestä kertanäytteenä (laboratorioiden analysointiajat huomioiden), mikä on tavanomainen menettelytapa yhdyskuntajätevesien puhdistamoilla.

Lupamääräykseen 17 vaadittu lisäys vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden eli HAVA-näytteenoton siirtymisestä seuraavalle vuodelle, jos puhdistamon käyttöaste on ollut vuoden aikana niin vähäinen, että edustavia HAVA-näytteitä ei ole pystytty puhdistamolta ottamaan, sekä lupamääräykseen 17.1 vaaditut muutokset ovat päätöksen tehneen viranomaisen näkökulmasta hyväksyttävissä.

Muilta osin lupaviranomainen on viitannut valituksenalaisen päätöksen ratkaisussa ja sen perusteluissa sanottuun.

Lupa- ja valvontavirasto (valvontaviranomainen 1.1.2026 alkaen) on antanut vastineen, jossa on muun ohella todettu seuraavaa:

Lupamääräykseen 2 vaadittujen muutosten arvioinnissa on otettava huomioon lupamääräyksen valvottavuus. Toiminnanharjoittajan tulee esittää raportoinneissa tarkat tiedot, miten tuloksia verrataan luparaja-arvoihin, ettei valvontaviranomaiselle jää epäselvyyttä, miten lupamääräystä on noudatettu. Vaikka lupamääräystä 2 muutettaisiin toiminnanharjoittajan esittämän mukaisesti raja-arvojen (mg/l) osalta, tavoitteena tulisi olla vähintään tiukennetut raja-arvot valituksessa esitetyissäkin tilanteissa. Ensisijaisesti lupamääräystä ei tulisi kuitenkaan muuttaa.

Lupamääräyksen 2.2 osalta valituksessa on esitetty, että soveltuva hygienisointimenetelmä hyväksytetään valvontaviranomaisella vuoden 2026 aikana. Valvontaviranomainen on todennut, että toiminnanharjoittajan tulee selvittää hygienisointimenetelmä ja toimittaa se lupaviranomaiselle, kuten päätöksessä on määrätty. Selvitys on syytä toimittaa mahdollisimman nopealla aikataululla, jotta se saadaan myös käyttöön nopealla aikataululla. Toiminnanharjoittajan esittämän aikataulun mukaan korvaavan hygienisointimenetelmän hankinta ja käyttöönotto olisi vasta kahden vuoden kuluttua. Valvontaviranomaiselle jää epäselväksi, miten hygienisointi aiotaan toteuttaa ennen korvaavan hygienisoinnin käyttöönottoa.

Rauman kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on antanut vastineen, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Maanpäänniemen puhdistamon ympäristöluvan lupamääräykset vaikeuttavat laitoksen asianmukaista valvontaa. Lupamääräykset sopivat paremmin jatkuvatoimiselle jätevedenpuhdistamolle, eivätkä ne huomioi Maanpäänniemen puhdistamon toiminnan luonnetta.

Lupamääräyksiä laadittaessa sekä niille asetettuja määräaikoja määritettäessä olisi tullut ottaa huomioon laitoksen poikkeuksellinen toimintaperiaate ja sen tekniset rajoitteet erityisesti näytteenoton toteutukseen liittyen. Määräykset aiheuttavat valvonnalle haasteita ja jättävät valvontaviranomaiselle huomattavaa harkintavaltaa erityisesti tilanteissa, joissa määräajat ovat jo umpeutuneet.

Valituksessa vaaditut muutosehdotukset lupamääräyksiksi ovat puhdistamon toimintaperiaatteen kannalta perusteltuja ja selkeyttävät valvonnan toteutusta. Laitokselta syntyy päästöjä mereen ainoastaan sen ollessa toiminnassa muun muassa yhteispuhdistamon seisakkien tai vallitsevien sääolosuhteiden vuoksi. Vaadituissa muutoksissa on otettu huomioon viranomaisten valvonnan kannalta tarpeellisten tietojen saanti sekä puhdistamon toiminnasta ympäristöön aiheutuvan kuormituksen arvioiminen ja todentaminen.

Valituksessa esitetyt lupamääräysehdotukset tukevat laitoksen teknisiä ja toiminnallisia edellytyksiä sekä viranomaisvalvonnan tarkoituksenmukaista toteuttamista, ja ne ovat siksi perusteltuja.

Rauman kaupunki / Rauman Vesi on antanut vastaselityksen, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Toiminnanharjoittajalle jää epäselväksi, mitä lupaviranomainen on tarkoittanut lausunnossaan puhdistamon kokonaistuloksen arvioinnilla. Maanpäänniemen puhdistamolle tulevaa jätevettä analysoidaan sovitusti yhteispuhdistamolla ja tarkkailun tulokset toimitetaan Rauman Vedelle. Kemiallisen käsittelyn ollessa Maanpäänniemen puhdistamon käytössä Rauman Vesi huolehtii tulevan ja mereen johdettavan jäteveden analysoinnista.

Lupamääräyksen 2.2 mukaisia hygienisointivaihtoehtoja on selvitetty ja selvitetään parhaillaan, mutta selvitys ei valmistu 31.3.2026 mennessä. Päätös hygienisointimenetelmästä voidaan tehdä, kun ympäristöluvan vaatimukset ovat tarkasti selvillä. Kun lopullinen ympäristölupapäätös saadaan, voidaan lopullinen hygienisointimenetelmä valita. Koeajot ja laitoksen ominaisuudet huomioon ottaen hygienisointi voi olla mahdollista ottaa käyttöön viimeistään vuoden päästä ympäristölupapäätöksestä.

Lupamääräyksen 17 mukaiset näytteet otetaan niinä päivinä, kun virtaama on niin suuri, että näytteenotin saa kerättyä edustavan näytteen. Vuorokauden keräilynäyte koostuu useammasta yksittäisestä näytteestä. Näytteenotin kerää vuorokauden keräilynäytteen virtaaman mukaan. Huomioitavaa on, että joinakin päivinä puhdistamolla virtaama on niin pieni, ettei siitä saa kerättyä luotettavaa näytettä.

Toiminnanharjoittajalle on epäselvää, otetaanko hygienisoinnin aikana yksi bakteerinäyte viikossa vai joka päivä, kun puhdistamo on käytössä. Toiminnanharjoittajan kanta on, että bakteerinäytteet otetaan kerran yhtä ajojaksoa kohden.

Valvontaviranomaisen vastineen osalta toiminnanharjoittaja on todennut, että esimerkiksi vuonna 2025 Maanpäänniemen puhdistamolla käsitelty ja mereen johdettu jätevesimäärä oli niin pieni ja kaikki käyntijaksot niin lyhyitä, että puhdistusprosessia ei ehditty optimoimaan ennen kuin tilanne oli jo ohi. Tämän vuoksi jäännöspitoisuudet (mg/l) vuosikeskiarvoina laskettuna olivat normaalitasoa suuremmat ja kiintoaineen osalta ylittivät vanhan ympäristöluvan tavoitearvon. Kokonaiskuormitus (kg/d) sen sijaan oli hyvin alhainen, vain noin 5 % ympäristöluvan tavoitearvosta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus pidentää lupamääräyksen 2.2 mukaisia määräaikoja valituksen käsittelystä johtuvan ajan kulumisen vuoksi seuraavasti (*muutokset kursiivilla*):

2.2 Kun yhteispuhdistamo ei ole käytössä, Maanpäänniemen puhdistamolta mereen johdettavat mekaanis-kemiallisesti käsitellyt jätevedet on hygienisoitava 1.4.–31.10.

Natriumhypokloriitin käyttö hygienisoinnissa on lopetettava *31.3.2027* mennessä. Luvanhaltijan on toimitettava lupaviranomaiselle selvitys natriumhypokloriitin käytön korvaavasta hygienisointimenetelmästä ja sen mahdollisista vaikutuksista merialueen vedenlaatuun ja eliöihin *30.11.2026* mennessä.

Korvaavan hygienisointimenetelmän suunnittelussa tulee ottaa tavoitteeksi, että hygienisointiprosessin käsittelyteho täyttää hygienisointiaikana seuraavat vaatimukset:

	Vähimmäisteho, %
Suolistoperäiset enterokokit	90
E. coli	90

1.4.2027 alkaen kaikki Maanpäänniemen puhdistamolta mereen johdettavat mekaanis-kemiallisesti käsitellyt jätevedet on hygienisoitava 1.4.–31.10.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan määritelmien mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:
a) terveyshaittaa;
b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Saman pykälän 3 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla* tarkoitetaan laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista *(selvilläolovelvollisuus)*.

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 ja 7 kohdan mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:
1) terveyshaittaa;
2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta;
7) vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a §:n vastaista pintavesimuodostuman tai pohjavesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamisen vaarantumista tai mainitun lain 20 b §:n vastaista vesimuodostuman tilan heikentymistä.

Ympäristönsuojelulain 51 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Luvassa on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta 11 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitaessa sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä annettaessa otettava huomioon, mitä toiminnan sijoituspaikkaa ja vaikutusaluetta koskevassa tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitetään. Luvassa on lisäksi otettava huomioon tarvittavissa määrin ympäristönsuojelulain 204 §:ssä tarkoitetut suunnitelmat ja ohjelmat.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän, pintavesien ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan

lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa.

Ympäristönsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on tehtävä erityinen selvitys toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi, jos lupaharkintaa varten ei ole voitu toimittaa yksityiskohtaisia tietoja päästöistä, jätteistä tai toiminnan vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan selvitys on toimitettava lupaviranomaiselle luvassa määrättynä ajankohtana. Selvityksen tekemiselle on annettava riittävä aika. Luvan muuttamisesta saadun selvityksen perusteella säädetään 90 §:ssä.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittausten tiheydestä. Luvassa on myös määrättävä siitä, miten seurannan ja tarkkailun tulokset arvioidaan ja miten tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittaja voidaan määrätä antamaan valvontaa varten myös muita tarpeellisia tietoja.

Saman pykälän 4 momentin mukaan toiminnan vesiin tai meriympäristöön kohdistuvien vaikutusten tarkkailumääräystä annettaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetussa vesien tai meriympäristön tilaa koskevassa seurantaohjelmassa on pidetty tarpeellisena seurannan järjestämiseksi.

Ympäristönsuojelulain 64 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on esitettävä 62 §:n mukaisen seurannan ja tarkkailun tai 63 §:n mukaisen yhteistarkkailun järjestämisestä erillinen suunnitelma lupaviranomaisen, valvontaviranomaisen tai kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi. Suunnitelma on toimitettava viranomaiselle niin ajoissa, että seuranta ja tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Suunnitelman esittämiseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään ympäristöluvan hakemisesta.

Ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Asiassa saatua selvitystä

Rauman Maanpäänniemen jätevedenpuhdistamolla on ollut lupa johtaa jätevesiä mereen 21.9.1990 lähtien. Lupaa tarkistettiin Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätöksellä 29.9.2000 numero 53/2000/4, jonka mukaan jätevedet oli viimeistään 1.1.2002 lähtien ryhdyttävä johtamaan päätöksessä mainittuja poikkeustilanteita lukuun ottamatta Rauman metsäteollisuuden jätevedenpuhdistamoon kaupungin ja metsäteollisuuden jätevesien yhteiskäsittelyä koskevan sopimuksen mukaisesti. Jäteveden yhteiskäsittely metsäteollisuuden puhdistamolla aloitettiin vuoden 2002 huhtikuun alussa.

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto myönsi jätevedenpuhdistamolle voimassa olevan ympäristöluvan 25.2.2008 numero 7/2008/1, jonka mukaan jätevedet on käsiteltävä ja johdettava Rauman metsäteollisuuden puhdistamolle tai poikkeustilanteissa Maanpäänniemen puhdistamolta suoraan mereen. Esikäsitellyt yhdyskuntajätevedet ovat metsäteollisuuden lupavastuulla virtaamaan 14 000 m^3/d asti ja sen ylittävältä osalta Rauman kaupungin vastuulla. Yhteiskäsittelyyn johdettavien yhdyskuntajätevesien määrä ei saa ylittää virtaamaa 1 000 m^3/h, joten vuorokausimaksimi on 24 000 m^3/d. Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen 7/2008/1 mukaan sellaiset virtaamahuiput, joita ei voida käsitellä yhteispuhdistamolla, voidaan johtaa mereen Maanpäänniemen puhdistamolta.

Lupahakemusasiakirjojen mukaan Rauman Maanpäänniemen jätevedenpuhdistamoa on saneerattu vuonna 2017. Myös saneerauksen jälkeen puhdistamo on toiminut kahdella vaihtoehtoisella tavalla. Normaalitilanteessa se toimii yhdyskuntajätevesien esikäsittelylaitoksena, jonka jälkeen jätevedet johdetaan yhteiskäsittelyyn Rauman metsäteollisuuden jätevedenpuhdistamolle. Vaihtoehtoinen tapa toimia mekaanis-kemiallisena puhdistamona on käytössä poikkeustilanteissa, kun metsäteollisuuden jätevedenpuhdistamo ei ole toiminnassa tai yhteiskäsittelyyn johdettavien yhdyskuntajätevesien määrä ylittää virtaaman 1 000 m^3/h. Mekaanis-kemialliseen käsittelyyn kuuluu välppäys, hiekanerotus, esiselkeytys, jälkiselkeytys, lietteen palautus, saostuskemikaalin annostus sekä yhteispuhdistamon suunnitelluissa poikkeustilanteissa jäteveden hygienisointi purkuputken päähän annosteltavalla natriumhypokloriitilla.

Mekaanis-kemiallisesti käsitelty jätevesi johdetaan purkuputkea pitkin mereen. Käsiteltyjen jätevesien purkupiste sijaitsee Maanpäänniemen ja Järviluodon välisellä alueella aallonmurtajan sisäpuolella Sampaanalanlahden edustalla. Purkupiste sijoittuu Rauman edustan merialueen ja Rauman ja Eurajoen saariston vesimuodostuman väliin. Rauman edustan vesimuodostuma on nimetty voimakkaasti muutetuksi vesimuodostumaksi (laaja ruoppaus,

muutettu rantaviiva), ja sen ekologinen tila arvioidaan suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan. Vesimuodostumat sijaitsevat Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella. Kolmannen vesienhoidon suunnittelukauden luokittelussa, kuten myös edellisellä kaudella, Rauman edustan vesimuodostuman ekologinen tila on tyydyttävä ja Rauman ja Eurajoen saariston vesimuodostuman ekologinen tila hyvä. Kummankin vesimuodostuman kemiallinen tila on hyvää huonompi. Huono kemiallinen tila johtuu palonestoaineena käytettyjen polybromattujen difenyylieetterien (PBDE) tiukasta ympäristönlaatunormista, joka aiheuttaa hyvää huonomman kemiallisen tilan kaikissa Suomen pintavesissä.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman (2022–2027) mukaan alueen vesistöjen merkittävin ongelma on rehevöityminen. Rauman merialueella maa-alueilta luontaisesti tai hajakuormituksena huuhtoutuvat ainemäärät ovat pieniä, joten toimenpiteet painottuvat pistekuormittajiin. Vesimuodostumien tilatavoitteiden saavuttamiseksi tai säilyttämiseksi toimenpideohjelma-alueen yhdyskuntien jätevedenpuhdistusta tulee edelleen tehostaa ja laajentaa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota häiriöpäästöjen hallintaan.

Hakemusasiakirjojen mukaan viime vuosien selvästi suurimmat virtaamat Maanpäänniemestä olivat poikkeustilanteessa alkuvuonna 2020 (noin 179 500 m^3) metsäteollisuuden lakon aikana, jolloin mereen johdettiin Maanpäänniemen kautta moninkertainen määrä puhdistettua jätevettä muihin vuosien 2009–2022 poikkeustilanteisiin verrattuna. Poikkeustilanne näkyi selvästi merialueen veden laadussa hygieenisen tilan heikkenemisenä. Vaikutukset näkyivät myös aallonmurtajan ulkopuolella, mutta rannikon hyvän uimaveden raja-arvot eivät ylittyneet. Poikkeustilanteen aikana hygienisointi oli pääosin käytössä. Toiseksi suurin virtaama Maanpäänniemestä oli lokakuussa 2012 (noin 50 000 m^3). Myös tuolloin merialueen hygieeninen tila heikkeni suurella osalla merialuetta ja oli selvästi tavallista heikompi. Hygienisointi ei ollut käytössä poikkeustilanteen aikana.

Muissa vuosien 2009–2022 poikkeustilanteissa vaikutukset ovat näkyneet selvästi lähinnä aallonmurtajan sisäpuolella ja lievempänä sekä ajoittain myös satamalahdessa ja Järviluodon luoteispuolella. Vaikutukset ovat näkyneet lähinnä typpipitoisuuksien kasvuna ja hygieenisen tilan heikkenemisenä. *E. coli* -bakteerien määrän osalta vaikutukset merialueelle olivat selkeimmät poikkeustilanteessa alkuvuonna 2020, jolloin poikkeustilanne kesti selvästi kauimmin. Määrät olivat tavallista selvästi suurempia myös lokakuussa 2012. Kaikilla kolmella havaintopaikalla (aallonmurtajan sisäpuoli, Satamalahti, Järviluodon luoteispuoli) sekä *E. coli* -bakteerien enimmäismäärät että ammoniumtypen enimmäispitoisuudet on mitattu vuosina 2009–2022 poikkeustilanteiden jälkeen.

Lupahakemusasiakirjoissa on esitetty tiedot Maanpäänniemen jätevedenpuhdistamon puhdistustuloksista toimintavuosina 2010–2022. Vuoden 2008 ympäristöluvan mukaiset fosforin tavoitearvot (jäännöspitoisuus enintään 2 mg P/l ja päästö mereen enintään 2 kg P/d) sekä kiintoaineen

tavoitearvot (jäännöspitoisuus enintään 100 mg/l ja päästö mereen enintään 100 kg/d) ovat toteutuneet saadun selvityksen mukaan vuosina 2010–2023.

Oikeudellinen arviointi

Lupamääräys 2

Lupamääräyksessä 2 on määrätty, että puhdistamolla mekaanis-kemiallisesti käsiteltyjen jätevesien on täytettävä 1.1.2026 alkaen fosforin jäännöspitoisuuden enimmäisraja-arvo 1,8 mg P/l ja fosforipäästö mereen saa olla enintään 1,8 kg P/d. Kiintoaineen jäännöspitoisuuden enimmäisraja-arvo on määrätty olemaan 80 mg/l ja kiintoainepäästö mereen saa olla enintään 80 kg/d. Lupamääräyksen perustelujen mukaan fosfori- ja kiintoainepitoisuuksien ja -päästöjen tavoitearvot on muutettu raja-arvoiksi ja niitä on kiristetty ottaen huomioon laitoksen viimeaikaiset puhdistustulokset ja se, että puhdistamon on hakemuksen mukaisella puhdistusprosessilla mahdollista saavuttaa lupamääräyksen mukaiset raja-arvot. Asiassa on otettu huomioon myös se, että ravinnepitoisuuksien kohoaminen voi tiputtaa ekologisen klorofyllipitoisuuden tilaluokan Rauman ja Eurajoen saariston vesimuodostumassa hyvästä tyydyttävään. Klorofyllipitoisuuden (2,68 µg/l) osalta tyydyttävän luokkaraja (2,7 µg/l) on jo hyvin lähellä. Muutoksia on perusteltu jätevesien vaikutusalueen rehevöitymisen vähentämisellä siten, että puhdistamolta pintaveteen aiheutuva ravinnekuormitus ja happea kuluttavan aineksen kuormitus olisivat mahdollisimman vähäisiä.

Valituksessa on vaadittu, että lupamääräyksen 2 mukainen fosforin jäännöspitoisuuden raja-arvo tulee nostaa raja-arvoon 2 mg P/l tilanteessa, jossa päästö mereen on vuosikeskiarvona fosforin osalta alle 0,5 kg/d. Kiintoaineen jäännöspitoisuuden raja-arvo tulee nostaa arvoon 100 mg/l tilanteessa, jossa päästö mereen on vuosikeskiarvona kiintoaineen osalta alle 20 kg/d. Valituksen mukaan raja-arvojen pitoisuusrajat ovat kohtuuttoman tiukat sellaisina vuosina, kun kokonaiskuormitus on vähäinen. Valituksen mukaan kyseisiin raja-arvoihin on mahdollista päästä silloin, kun puhdistamon yksittäiset käyntijaksot ovat useamman päivän mittaisia ja puhdistusprosessi kemikaalisyöttöineen ehditään optimoida ennen käyntijakson päättymistä.

Lupaviranomainen on lausunnossaan hallinto-oikeudelle pitänyt vaadittujen muutosten tekemistä lupamääräykseen 2 perusteltuina. Valvontaviranomainen on vastineessaan todennut, että mahdollisissa muutoksissa on otettava huomioon lupamääräyksen 2 valvottavuus ja se, ettei valvontaviranomaiselle jää epäselvyyttä siitä, miten lupamääräystä on noudatettu. Valvontaviranomainen on ensisijaisesti katsonut, ettei muutoksia lupamääräykseen 2 tulisi tehdä, mutta tarvittaessa tavoitteena tulee olla vähintään tiukennetut raja-arvot poikkeustilanteidenkin osalta.

Aluehallintovirasto on lupapäätöksessään ottanut huomioon laitoksen puhdistustulokset vuosilta 2019–2023 ja perustellut lupamääräyksessä 2 asetettuja raja-arvoja muun muassa sillä, että viimeaikaisten puhdistustulosten perusteella puhdistamon on hakemuksen mukaisella puhdistusprosessilla

mahdollista saavuttaa lupamääräyksen mukaiset raja-arvot. Valittajan mukaan laitoksen puhdistustulosten tarkastelu tulisi tehdä pidemmältä aikaväliltä, esimerkiksi vuosilta 2014–2024. Lupahakemusasiakirjoissa on esitetty tiedot puhdistamon puhdistustuloksista toimintavuosina 2010–2022. Näistä tiedoista ilmenee, että sellaisina vuosina, kun fosforin ja kiintoaineen kokonaiskuormitus on ollut pieni, fosforin ja kiintoaineen jäännöspitoisuudet ovat olleet muita tarkasteluvuosia suuremmat siten, että ne olisivat tuolloin 2–4 vuotena ylittäneet valituksenalaisessa lupamääräyksessä 2 asetetut raja-arvot. Asiakirjoista ei ilmene, millaisiin yksittäisiin tilanteisiin suuremmat pitoisuudet ovat liittyneet. Valittaja on lisäksi vastaselityksessään tuonut esiin, että vuonna 2025 kiintoaineen jäännöspitoisuus ylitti myös tavoitearvon 100 mg/l, koska mereen johdettavan käsiteltävän jäteveden määrä jäi tuona vuonna hyvin pieneksi.

Aluehallintovirastolla on ollut lupahakemuksen käsittelyssä käytettävissään laitoksen päästötarkkailutiedot vuodesta 2010 alkaen. Hallinto-oikeus katsoo, että asiassa ei ole ollut estettä rajata tarkastelua nimenomaan viimeisimpien vuosien päästötarkkailutietoihin lupamääräyksen 2 mukaisia päästöraja-arvoja asetettaessa. Aluehallintoviraston hallinto-oikeudelle antamasta lausunnosta ilmenevästi puhdistamon käyttötarve on tarkastelussa huomioituna aikana ollut huomattava. Vuosi 2025 on ollut tästä poikkeus, sillä valittajan vastaselityksen mukaan kyseisenä vuonna puhdistamo oli käytössä vain hyvin lyhyitä käyntijaksoja kerrallaan.

Hallinto-oikeus toteaa, että ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisten pilaantumisen ehkäisemiseksi asetettavien päästöraja-arvojen tulee perustua parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisiin vaatimuksiin. Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksen 2 mukaiset päästöraja-arvot on lupamääräyksen perustelujen valossa asetettu ennen muuta vesien tilan heikentymisen ehkäisemiseksi. Tähän nähden ja kun otetaan lisäksi huomioon, että lupamääräyksen 2 mukaiset päästöraja-arvot lasketaan vuosikeskiarvoina sekä edelleen se, mitä valvontaviranomainen on vastineessaan esittänyt lupamääräysten yksiselitteisyydestä valvonnan kannalta, asiassa ei ole hallinto-oikeudelle esitetty sellaisia seikkoja, joiden johdosta valituksenalaisessa asiassa olisi perusteita hallinto-oikeudessa ensi asteena asettaa vaaditun mukaisesti kahdet erilliset päästöraja-arvot.

Puhdistamon käyttötarve on ollut edellä todetusti viime vuosina huomattava, mutta saadun selvityksen perusteella toimintaan saattaa kuitenkin liittyä tästä poikkeavia ja ennakoimattomia hyvin lyhyen käyntiajan tilanteita. Tältä osin hallinto-oikeus viittaa lupamääräykseen 2, jossa on määrätty myös menettelystä tilanteessa, jossa raja-arvot ylittyvät.

Edellä sanottuun viitaten hallinto-oikeus katsoo, ettei lupamääräystä 2 ole pidettävä siinä asetettujen fosforin ja kiintoaineen raja-arvojen osalta lainvastaisena.

Lupamääräyksessä 2 on määrätty, että jos viemäriverkoston ylivuotona johdetun jäteveden laadusta ei ole käytettävissä tutkimustuloksia, laskennassa käytetään jakson keskimääräisestä tulokuormasta ohituspäiväkohtaisesti

virtaamien suhteessa määritettyjen ohituskuormien keskiarvoa. Valituksessa on vaadittu lupamääräykseen 2 lisäystä siitä, että jollei ohituspäiväkohtaisia tutkimustuloksia ole käytettävissä, voitaisiin laskennassa käyttää Maanpäänniemen puhdistamolle tulevan jäteveden vuosikeskiarvojen pitoisuuksia.

Valittaja on vastaselityksessään todennut, että Maanpäähän tulevaa jätevettä analysoidaan sovitusti yhteispuhdistamolla ja tarkkailun tulokset toimitetaan Rauman Vedelle. Kemiallisen käsittelyn ollessa Maanpäänniemen puhdistamon käytössä Rauman Vesi huolehtii tulevan ja mereen johdettavan jäteveden analysoinnista. Hallinto-oikeus katsoo tähän nähden, ettei valituksessa vaadittu lisäys ohituspäiväkohtaisten tutkimustulosten puuttumisesta ja puhdistamolle tulevan jäteveden vuosikeskiarvojen pitoisuuksien käyttämisestä ole tarpeen. Hallinto-oikeus katsoo myös, että vaatimuksessa on kyse osittain valvonnallisesta asiasta. Lupamääräyksessä 17.3 on määrätty tarkkailusuunnitelmasta, jota valvontaviranomainen voi tarvittaessa tarkentaa tai muuttaa muun muassa luotettavan laskentatavan ja tarkkailutuloksen saamiseksi. Tähän nähden hallinto-oikeus katsoo, ettei lupamääräystä 2 ole tältäkään osin perustetta muuttaa.

Valitus on siten lupamääräykseen 2 esitettyjen vaatimusten osalta hylättävä.

Lupamääräys 2.2

Lupamääräyksessä 2.2 on määrätty, että puhdistamolla käytössä olevan hygienisointiaineen, natriumhypokloriitin, käyttö on lopetettava 31.12.2026 mennessä. Korvaavaa hygienisointimenetelmää ja sen mahdollisia vaikutuksia merialueen vedenlaatuun ja eliöihin koskeva ympäristönsuojelulain 54 §:n mukainen selvitys on määrätty toimitettavaksi lupaviranomaiselle 31.3.2026 mennessä. Lupamääräyksen perusteluissa on muun ohella todettu, että kuivuus, sateisuus ja rankkasateet lisääntyvät ilmastonmuutoksen vuoksi, jolloin Maanpäänniemen puhdistamoa jouduttaneen käyttämään useammin jätevesien ainoana käsittelynä. Jätevesien virtaussuunnassa on ranta-asutusta. Mereen johdettavasta jätevedestä voi aiheutua erityisesti virkistyskäyttöaikana sellaista hygieenistä haittaa, että jätevedet on hygienisoitava lupamääräyksessä edellytetyllä aikavälillä. Lupamääräysten perustelujen mukaan natriumhypokloriitti on kuitenkin erittäin myrkyllistä vesieliöille, minkä vuoksi menetelmä on korvattava vesiympäristölle haitattomammalla vaihtoehdolla. Korvaavan menetelmän käyttöönoton jälkeen kaikki Maanpäänniemen puhdistamolla mekaanis-kemiallisesti käsitellyt, mereen johdettavat jätevedet tulee hygienisoida virkistyskäyttökaudella.

Valittaja on vaatinut edellä mainitun hygienisointimenetelmää ja sen vaikutuksia koskevan selvityksen määräaikaa pidennettäväksi vuoden 2026 loppuun asti siten, että menetelmä hyväksytetään ensin valvontaviranomaisella. Valittaja on arvioinut, että uusi hygienisointimenetelmä olisi otettavissa käyttöön vuonna 2028.

Lupaviranomainen on lausunnossaan hallinto-oikeudelle pitänyt valituksessa esitettyä aikataulua hyvin väljänä. Valituksessa ei ole esitetty yksiselitteisiä

perusteita sille, miksi lupamääräyksessä asetettuihin määräaikoihin ei olisi mahdollista päästä. Valvontaviranomainen ei ole vastineessaan hallinto-oikeudelle nähnyt valvontaviranomaisen ennakolliselle hyväksymismenettelylle tarvetta.

Ottaen huomioon puhdistamon käytössä olevan hygienisointiaineen haitallisuuden vesieliöille, vastaanottavan vesistön ekologisen tilan sekä sen, että valituksenalainen päätös on annettu 18.8.2025, hallinto-oikeus toteaa, että lupamääräyksessä 2.2 asetetut määräajat eivät ole olleet kohtuuttomia toiminnanharjoittajalle. Hallinto-oikeus katsoo edellä sanottuun nähden, että korvaavan, vesiympäristölle haitattomamman hygienisointimenetelmän valinta ja käyttöönotto on perusteltua toteuttaa mahdollisimman nopealla aikataululla. Hallinto-oikeus myös toteaa, että ympäristönsuojelulain 54 §:n mukainen selvitys toimitetaan lupaviranomaiselle, joka voi lain 90 §:n nojalla täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa saadun selvityksen perusteella. Edellä sanotun vuoksi lupamääräyksen 2.2 muuttamiselle valittajan vaatimalla tavalla ei ole perusteita.

Valittaja on vastaselityksessään todennut, että se on jo selvitellyt vaihtoehtoja korvaavaksi hygienisointimenetelmäksi ja lopullinen valinta voidaan tehdä, kun lupapäätös saadaan. Tähän nähden ja valituksen käsittelyyn kuluneen ajan vuoksi hallinto-oikeus pidentää lupamääräyksen 2.2 mukaisia määräaikoja ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Lupamääräys 17

Lupamääräyksessä 17 on määrätty, että puhdistamolta mekaanis-kemiallisen käsittelyn jälkeen suoraan mereen johdettavasta jätevedestä on otettava yksi kokoomanäyte jokaisena vuorokautena, jolloin mekaanis-kemiallinen käsittely on käytössä. Yli viikon mittaisten yhtäjaksoisten käsittelyjaksojen yhteydessä kokoomanäyte voidaan ottaa harvemmin, mutta kuitenkin vähintään kaksi kertaa viikossa. Näytteistä on analysoitava myös suolistoperäiset enterokokit ja *E. coli* -bakteerit. Lupamääräyksessä on myös määrätty, että puhdistamolta mereen johdettavasta vedestä on määritettävä vähintään kerran vuodessa ne viimeisimpään vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden selvitykseen perustuvat asetuksen liitteen 1 kohdan A) aineet, joita on havaittu puhdistamolta lähtevässä vedessä, C2) aineet, joiden havaittu pitoisuus puhdistamolta lähtevässä vedessä on ylittänyt määritysrajan sekä D) aineet, joiden havaittu pitoisuus puhdistamolta lähtevässä vedessä on sellainen, että siitä voi purkualueella aiheutua ympäristönlaatunormin ylitys.

Valituksessa on vaadittu lupamääräyksen 17 muuttamista siten, että jätevedestä otetaan vähintään yksi kokoomanäyte jokaisella kerralla, kun jätevettä ohjataan mereen, ja yli viikon mittaisten yhtäjaksoisten käsittelyjaksojen yhteydessä kokoomanäyte kerätään vähintään viikon välein. Lupamääräystä on vaadittu muutettavaksi myös siten, että mereen johdettavasta jätevedestä analysoidaan suolistoperäiset enterokokit ja *E. coli* -bakteerit silloin, kun hygienisointi on käytössä ja edustavan näytteen saaminen ja analysointi on mahdollista. Edelleen valituksessa on vaadittu lisättäväksi

lupamääräykseen joustoa vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden näytteenottoon silloin, kun puhdistamon käyttöaste on vähäinen.

Hallinto-oikeus toteaa, että lupamääräyksen on oltava sen noudattamisen ja valvonnan kannalta selkeä. Valituksessa vaaditun muotoilun perusteella ei ole selvää, minkä mittaisen ajanjakson perusteella kokoomanäyte otettaisiin tai kuinka usein kokoomanäytteitä tällöin tulisi otettavaksi. Hallinto-oikeus toteaa ottaen huomioon puhdistamon toiminnan luonteen, että pitoisuudet etenkin käsittelyjakson alkuvaiheessa voivat olla korkeammat kuin jakson lopussa, jolloin luotettavan tarkkailutuloksen saaminen edellyttää säännöllistä ja riittävän tiheää näytteenottoa jakson aikana. Valittajan vaatima muutos näytteenottotiheyteen merkitsisi siten tulkinnanvaraisuutta lupamääräyksen noudattamisessa ja mahdollisesti sitä, että tarkkailutulos kyseiseltä ajanjaksolta ei olisi luotettava. Hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalaisen päätöksen lupamääräys 17 on tältä osin yksiselitteinen ja kohtuullinen noudattaa sekä säännönmukaisen tarkkailun ja luotettavien tarkkailutulosten kannalta tarpeen, minkä vuoksi sen muuttamiseen ei ole tältä osin perusteita.

Hallinto-oikeus toteaa, että jäteveden hygieenistä laatua tulee seurata aina, kun jätevettä johdetaan mereen. Tämän vuoksi suolistoperäiset enterokokit ja *E. coli* -bakteerit on analysoitava kaikissa tilanteissa, eikä ainoastaan hygienisoinnin ollessa käytössä. Hallinto-oikeus katsoo, ettei lupamääräyksen 17 muuttamiseen tältäkään osin ole perusteita.

Saadun selvityksen perusteella mereen johdettavan jäteveden virtaamissa voi olla suuriakin vaihteluita, mikä vaikuttaa näytteenoton onnistumiseen. Jos puhdistamon käyttötarve on niin lyhyt, että näytettä ei ole mahdollista saada, hallinto-oikeus katsoo, että kyse on sellaisesta tarkkailun yksityiskohtaisesta järjestämisestä, että se on tapauskohtaisesti sovittavissa valvontaviranomaisen kanssa. Hallinto-oikeus viittaa tältä osin myös lupamääräykseen 17.3, jonka nojalla luvanhaltija voi tarkkailusuunnitelman yhteydessä esittää valvontaviranomaiselle tarkkailuun liittyviä toimenpiteitä, jos ne ovat tarpeen muun muassa luotettavan tuloksen saamiseksi.

Siltä osin kuin valituksessa on vaadittu lisättäväksi vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden näytteenottoon joustoa silloin, kun puhdistamon käyttöasteen vähäisyyden vuoksi edustavia näytteitä ei ole ollut mahdollista saada, hallinto-oikeus viittaa edellä todettuihin perusteluihin tarkkailun järjestämisestä tapauskohtaisesti. Myös tarkentavista vaatimuksista edustavan näytteen saamiseksi on mahdollista sopia valvontaviranomaisen kanssa osana valvontaa, minkä vuoksi lupamääräykseen 17 ei ole tarpeen lisätä määritelmää edustavasta näytteenotosta. Hallinto-oikeus toteaa selvyyden vuoksi, että edustava näyte voidaan tarvittaessa määritellä myös ympäristönsuojelulain 92 §:n mukaisella lupaviranomaisen lausumalla, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä siten, että muutos aiheuttaisi ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa tai muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

Edellä sanottuun nähden hallinto-oikeus katsoo, ettei lupamääräyksen 17 muuttamiselle ole perustetta, ja valitus on tältä osin hylättävä.

Lupamääräys 17.1

Lupamääräyksessä 17.1 on muun ohella määrätty, että selvitys vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisen aineiden sekä lääkeaineiden ja mikromuovien esiintymisestä puhdistamolta mereen johdettavassa jätevedessä on uusittava vähintään kerran viidessä vuodessa sekä aina toiminnan olennaisten muutosten yhteydessä. Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden selvitystä koskeva suunnitelma on esitettävä valvontaviranomaiselle kaksi kuukautta ennen selvitykseen kuuluvien näytteenottojen aloittamista.

Valituksessa on vaadittu myös lupamääräykseen 17.1 joustavuutta puhdistamon epäsäännöllisten toiminta-aikojen vuoksi siten, että edellä mainittu selvitys on uusittava viiden vuoden välein edustavan näytteenoton toteutuessa. Lisäksi on vaadittu, että selvitystä koskeva suunnitelma esitetään valvontaviranomaiselle kaksi kuukautta ennen seuraavaa tiedossa olevaa yhteispuhdistamon seisakkia tai muuta ennakoitavissa olevaa tilannetta, jolloin suunnitelmassa esitetty näytteenotto aiotaan toteuttaa.

Lupamääräyksen 17.1 mukainen selvitys on edellytetty tekemään 31.12.2027 mennessä ja tämän jälkeen selvitys on uusittava viiden vuoden välein. Hallinto-oikeus toteaa, että viiden vuoden jaksoa on pidettävä kohtuullisena siitäkin huolimatta, että kaikkina vuosina näytteenotto ei välttämättä ole puhdistamon vähäisen käytön vuoksi edustava, ja viittaa lisäksi edellä todettuihin perusteluihin tarkkailun järjestämisestä tapauskohtaisesti. Lupamääräyksessä 17.1 ei ole yksityiskohtaisesti määritetty, missä tilanteissa näytteet on otettava, jolloin ne voidaan ottaa esimerkiksi yhteispuhdistamon suunnitellun seisakin aikana tai muutoin edustavan näytteenoton toteutuessa. Tähän nähden hallinto-oikeus katsoo, ettei lupamääräyksen 17.1 muuttamiselle ole perusteita, minkä vuoksi valitus on myös tältä osin hylättävä.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Rauman kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **18.12.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (04.26).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Kirsi Stark ja Päivi Korkeakoski sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Anni Hälikkä. Asian on esitellyt Päivi Korkeakoski.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Rauman kaupunki / Rauman Vesi, oikeudenkäyntimaksu 310 euroa *(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)*
Jäljennös maksutta	Rauman kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
	Rauman kaupungin terveydensuojeluviranomainen
	Rauman kaupunginhallitus
	Lupa- ja valvontavirasto/lupaviranomainen
	Lupa- ja valvontavirasto/valvontaviranomainen
	Lupa- ja valvontavirasto/yleisen edun valvontayksikkö
	Lounais-Suomen elinvoimakeskus/kalatalousviranomainen
	Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
https://www.tuomioistuimet.fi/tuomioistuimet/vaasan-hallinto-oikeus/tietoa-meista/tietosuoja/

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot mukaan lukien sähköinen tai muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- soveltuvalla tavalla valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä
- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos valituksen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle valitusajan viimeisen päivän aikana. Muulla tavoin toimitetun valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/